

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **J. M.**

skazanego za czyn z art. 190a § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 13 lutego 2026 r.

zażalenia skazanego

na zarządzenie Przewodniczącego VI Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 13 listopada 2025 r., sygn. akt VI Ka 167/25,

odmawiające przyjęcia wniosku skazanego o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 7 października 2025 r., sygn. akt VI Ka 167/25

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach wyrokiem z dnia 17 grudnia 2024 r., sygn. akt II K 711/23, uznał J. M. za winnego popełnienia czynu z art. 190a § 1 k.k. w zw. z art. 212 § 1 i 2 k.k. w zw. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres

próby 3 lat. Wyrok zawiera również inne rozstrzygnięcia wynikające ze skazania oskarżonego.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez oskarżonego i jego obrońcę Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 7 października 2025 r., sygn. akt VI Ka 167/25, zaskarżony wyrok zmienił m.in. w ten sposób, że orzeczoną karę pozbawienia wolności obniżył do 8 miesięcy, ustalając, że orzeczenie o warunkowym zawieszeniu wykonania kary odnosi się do tak ukształtowanej kary pozbawienia wolności.

W ustawowym terminie już skazany J. M. oraz jego obrońca złożyli wnioski o doręczenie wyroku Sądu odwoławczego wraz z uzasadnieniem. Zarządzeniem Przewodniczącego VI Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Gliwicach wezwano każdego z nich do uzupełnienia braku formalnego wniosku w terminie 7 dni – pod rygorem odmowy przyjęcia wniosku – poprzez wskazanie zakresu, w jakim uzasadnienie ma zostać sporządzone; czy wniosek dotyczy całości wyroku czy poszczególnych rozstrzygnięć.

Wezwanie skierowane od obrońcy pracownica Kancelarii Adwokackiej odebrała w dniu 21 października 2025 r. (k. 879 akt sprawy), zaś pismem datowanym i nadanym w Urzędzie Pocztowym 7 listopada 2025 r. obrońca zwrócił się do Sądu Okręgowego o doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem w całości. Przewodniczący Wydziału potraktował pisma obrońcy jako osobne wnioski i 13 listopada 2025 r. wydał na podstawie art. 457 § 2 w zw. z art. 422 § 3 k.p.k. dwa zarządzenia o odmowie przyjęcia każdego z nich (w uzasadnieniach powołano art. 422 § 3 i art. 120 § 2 k.p.k.). W zarządzeniu dotyczącym pierwszego wniosku Przewodniczący Wydziału wskazał, że obrońca w określonym terminie nie uzupełnił sygnalizowanego mu braku formalnego wniosku, natomiast w zarządzeniu dotyczącym drugiego wniosku wskazał, że został on złożony po upływie 7-dniowego terminu zawitego liczonego od daty wydania wyroku. Zarządzenia nie zostały zaskarżone.

Gdy chodzi o wniosek złożony przez skazanego, zarządzenie zawierające wezwanie do uzupełnienia braku formalnego wniosku nie zostało przez niego odebrane. W aktach sprawy znajduje się zwrócona Sądowi przesyłka z adnotacjami Urzędu Pocztowego wskazującymi, że była dwukrotnie awizowana adresatowi (21 i

29 października 2025 r.), a 6 listopada 2025 r. została zwrócona nadawcy wobec niepodjęcia jej w terminie (k. 885). W związku z tym Przewodniczący Wydziału zarządzeniem z dnia 13 listopada 2025 r. na podstawie art. 457 § 2 w zw. z art. 422 § 3 k.p.k. (w uzasadnieniu wymienił art. 422 § 3 i art. 120 § 2 k.p.k. oraz podał, że wezwanie uznano za doręczone w dniu 5 listopada 2025 r.) odmówił przyjęcia wniosku wobec upływu terminu do uzupełnienia jego braku formalnego.

J. M. , powołując się na art. 459 § 1 k.p.k. w zw. z art. 422 § 1- 3 k.p.k. zaskarżył powyższe zarządzenie, wskazując na „brak winy i wadliwe zastosowanie przepisów o wezwaniach” oraz że nie odebrał wezwania „z przyczyn obiektywnych, tj. nieobecności spowodowanej wyjazdem do Wielkiej Brytanii w dniach 3.11.2025 do 16.11.2025 z powodu pogrzebu w rodzinie”. Wskazał również, że o wezwaniu wcześniej nie wiedział, zaś w placówce pocztowej jego żonę poinformowano, że nie może odebrać korespondencji. Skazany nadto podniósł, że zaskarżone zarządzenie narusza art. 45 Konstytucji RP i art. 6 EKPC – prawo do sądu i rzetelnej procedury, że „Sąd mógł i powinien sporządzić uzasadnienie w całości” oraz że doszło do naruszenia zasady proporcjonalności i zaufania obywatela do Państwa. Przywołał wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2005 r., SK 20/04, w którym miano stwierdzić, że formalizm procesowy nie może przekraczać granic, poza które staje się celem samym w sobie i prowadzi do faktycznego pozbawienia strony prawa do sądu (w rzeczywistości wyrok ten dotyczy zupełnie innej kwestii – dostosowania górnictwa węgla kamiennego do warunków gospodarki rynkowej). W podsumowaniu J. M. stwierdził, że „wniosek o uzasadnienie został złożony terminowo. Wezwanie do jego uzupełnienia – którego nie byłem w stanie odebrać – nie może prowadzić do tak daleko idącej sankcji jak odmowa sporządzenia uzasadnienia i pozbawienie mnie prawa do wniesienia środka odwoławczego”. Wniósł o uchylenie zaskarżonego „postanowienia” (tak w oryginale – uw. SN) i zobowiązanie Sądu Okręgowego do rozpoznania jego wniosku o sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku, ewentualnie – na wypadek nieuwzględnienia tego wniosku – o przywrócenie terminu do wskazania zakresu uzasadnienia (art. 126 § 1 k.p.k.), gdyż uchybienie to nastąpiło bez jego winy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem zaskarżone zarządzenie jest zgodne z prawem.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w Sądzie Okręgowym w Gliwicach prawidłowo uznano, iż złożone przez skazanego i jego obrońcę wnioski o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku tego Sądu są dotknięte brakiem, bowiem wbrew uregulowaniu zawartemu w art. 422 § 2 k.p.k. nie precyzują zakresu uzasadnienia. W sytuacji, gdy wspomniany wyrok zawiera kilka merytorycznych rozstrzygnięć, nie było to bez znaczenia, zatem nie jest zasadne twierdzenie skazanego, że Sąd powinien sporządzić uzasadnienie w całości, a wezwanie wnioskodawców do usunięcia braku było nadmiernym formalizmem. Wszak nie bez powodu ustawodawca wprowadził wspomniane uregulowanie.

Chociaż do adresatów zostało skierowane pouczenie o konsekwencjach zaniechania, nie uzupełnili sygnalizowanego braku w terminie, co musiało skutkować wydaniem zarządzeń o odmowie przyjęcia wniosków. Obrońca skazanego, podmiot fachowy, najwyraźniej nie znalazł podstaw do kwestionowania zarządzeń, skoro nie wniósł na nie zażaleń, natomiast argumenty podniesione przez J. M. nie przekonują o wadliwości zaskarżonego zarządzenia wydanego w odniesieniu do jego wniosku. Powołane w zarządzeniu przepisy jednoznacznie wskazują, że gdy pismo nie odpowiada wymaganiom formalnym (w przypadku uzasadnienia wyroku takim wymaganiem jest to określone w art. 422 § 2 k.p.k., na zasadzie art. 457 § 2 k.p.k. mające zastosowanie do wniosku dotyczącego uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego), a osoba, która wniosła pismo, należycie pouczone (takie ustalenie jest skutkiem uznania pisma wysłanego przez Sąd za doręczone), nie uzupełniła braku w terminie, trzeba uznać pismo za bezskuteczne, co w przypadku wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku skutkuje odmową przyjęcia wniosku (art. 422 § 3 k.p.k.). Faktu, że sygnalizowany przez Sąd brak wniosku nie został w terminie uzupełniony skazany nie kwestionuje, tym samym nie ma racji, gdy podważa przedmiotowe zarządzenie. Argumenty mające przekonać, że nieuzupełnienie w terminie braku wniosku nie było przez niego zawinione, nie mają znaczenia w niniejszym postępowaniu zażaleniowym, natomiast mogłyby zostać przytoczone we wniosku o

przywrócenie terminu do uzupełnienia braku wniosku o sporządzenie uzasadnienia, gdyby taki był dopuszczalny. Rzecz jednak w tym, że dopuszczalny nie jest, bowiem termin, o którym mowa w art. 120 § 1 k.p.k., nie jest terminem zawitym (wymieniony przez skarżącego art. 126 § 1 k.p.k. dotyczy terminu zawitego), zatem ma charakter nieprzekraczalny i nieprzywracalny (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 sierpnia 2015 r. III KZ 254/15; z dnia 25 czerwca 2019 r., V KZ 23/19; z dnia 12 lutego 2021 r., IV KZ 8/21; z dnia 20 czerwca 2024 r. III KZ 19/24 i in.). Niezależnie od tego trzeba zaznaczyć, że są jednak widoczne zaniedbania po stronie J. M. oraz jego obrońcy. Nie jest zrozumiały brak terminowej reakcji adwokata na pismo doręczone do jego kancelarii, z kolei skazany tłumaczy, że od 3 do 16 listopada 2025 r. był za granicą (przy tym dokumentuje tylko drugą z tych dat), ale pomija, że jeszcze w październiku 2025 r. Poczta dwukrotnie awizowała skierowaną przez Sąd korespondencję, co pozostało bez jego reakcji. Trzeba zatem uznać, że to wspomniane zaniedbania wywołały ujemne dla skazanego skutki (o ile takie odczuwa), a nie zgodne z prawem zarządzenie Przewodniczącego Wydziału. Należy też odnotować, że takim skutkiem nie może być sugerowane przez skarżącego pozbawienie go prawa do sądu i prawa do wniesienia środka odwoławczego. Wszak sprawa J. M. została rozpoznana przez sądy dwóch instancji, zakończona prawomocnym wyrokiem i skazany nie ma już prawa do wniesienia środka odwoławczego. Jeżeli jednak miał na myśli wniesienie kasacji, to powinien uwzględnić, ewentualnie po konsultacji z obrońcą, że art. 523 § 2 k.p.k. stanowi, iż kasację na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, co w rozpatrywanej sprawie nie miało miejsca. Ograniczenie to nie dotyczy m.in. kasacji wniesionej z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k., jednak w zażaleniu nie sugerowano, że uchybienie to zaistniało, nadto w takim wypadku jest możliwe podjęcie starania o wznowienie postępowania z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.).

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

[J.J.]

[a.t]